

Rechtbank van Koophandel te Hasselt, vonnis van 22 mei 2002

Internationale koopovereenkomst – toepasselijk recht – CISG – bewijs - schadevergoeding

Vente internationale – droit applicable – Convention de Vienne – preuve – dommage-intérêts

R.B.V. N.V., waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te 3530 HOUTHALENHELCHTEREN (...), en die ingeschreven is in het handelsregister te Hasselt (...); aanleggende partij, verweerster op tegeneis, die verschijnt door meester R. Moors, advocaat te 3740 Bilzen (...);
tegen

J.V. B.V.>, waarvan de maatschappelijke zetel gevestigd is te 3273 LN WESTMAAS (NL) (...), ingeschreven in het Handelsregister te Dordrecht (...); verwerende partij, eisende partij op tegeneis, die verschenen is door meester A. Snick, advocaat te 3500 Hasselt (...);

Volgt het vonnis.

Bij inleidend exploit van het ambt van gerechtsdeurwaarder B. Heines te Hasselt van 23 mei 01 liet eiseres dagvaarding uitreiken aan verweerster teneinde deze te doen veroordelen in betaling van 2.316.108,- fr. te vermeerderen met de nalatigheidsinteressen sedert 25 oktober 00 tot de dag der algehele betaling, en de kosten.

(...)

Bij vonnis op tegenspraak van 30 januari 02 heeft de rechtbank voor recht gezegd dat de Belgische rechtbanken rechtsmacht hebben voor dit geschil.

Ter zitting van 15 mei 02 is Mr. Moors verschenen voor eiseres en Mr. A. Snick loco E. Monard voor verweerster; zij hebben gepleit, de vroeger neergelegde conclusies gehandhaafd. Beide partijen hebben stukken neergelegd.

In feite

Voor zoveel als nodig verwijst de rechtbank naar de feitelijke uiteenzetting in haar vonnis van 30 januari 02.

Sedert begin 2000 leverde eiseres aan verweerster verpakkingen voor groenten. Facturen bleven onbetaald. Er bestond omtrent de bestellingen geen (geschreven) overeenkomst. Verweerster houdt voor dat tussen partijen (mondeling) een vaste prijs werd afgesproken. Volgens eiseres is er van prijsafspraken voor het gehele jaar geen sprake omdat zij afhankelijk is van de prijs van haar grondstoffen.

Op 6 juni 00 deelde eiseres aan verweerster mee:

“Wij bevestigen hiermee de prijzen zoals besproken tijdens ons bezoek in uw kantoren:

www.ipr.be

www.dipr.be

- Tray 6 kg = HFL 582 - 0/0
- Tray S kg = HFL 570 - 0/0
- Tray Dutchess = HFL 672 - 0/D
- tussenvel = HFL 120 - 0/0

De prijzen zijn geldig voor alle leveringen vanaf 13 juni 00.

Wij behouden uiteraard de eerder overeengekomen prijzen voor de leveringen welke door ons verlaat werden omwille van de productiecapaciteit.

Deze zijn:

- 25000 stuks Dutchess
- 25000 stuks Naiure's Choice
- 25000 stuks Trust
- 25000 stuks Qual. Partner 5 kg.

Wij zijn ook te allen tijde bereid U een alternatieve kwaliteit aan te bieden nl. BE//WT140-SC127-TL140-SC127-KL140"

Verweerster houdt voor dat zij op 12 juni 00 een fax verstuurd heeft aan eiseres, als volgt:

"Naar aanleiding van jullie brief van 6-6-2000 over nieuwe prijzen, hierbij het volgende. Er is met u afgesproken dat wij de dozen voor het seizoen 2000 tegen een vaste prijs en kwaliteit zouden krijgen.

Ik begrijp dan ook niet dat jullie in deze brief kunnen zetten alsof wij het met deze prijsverhoging eens zijn. Ook hebben wij niets aan een alternatieve kwaliteit, omdat ook wij de dozen aan onze klanten hebben doorverkocht tegen een vaste prijs en kwaliteit. Ik ga er dan ook vanuit dat wij dit seizoen afmaken zoals afgesproken aan het begin van dit jaar."

Eiseres betwist deze fax te hebben ontvangen. In aanvullende conclusies van 7 maart 02 erkent verweerster dat zij niet in de mogelijkheid is om het bewijs van verzending van deze fax bij te brengen. Zij beroept zich nochtans in dat verband op de verklaring van zekere B, die voorhoudt dat er in december een mondeling akkoord was voor de levering van ca. 6 miljoen tomatentrays in het seizoen 2000 tegen een vaste prijs van HFL 485, 0/00 en dat gezien de jarenlange ervaring van eiseres in de AGF-sector het bekend was de prijzen altijd voor het hele seizoen vast liggen. Toen in maart en mei de papierprijzen gingen stijgen heeft eiseres een forse prijsstijging in de markt doorgevoerd en deze prijsstijgingen waren ook aanleiding om de prijzen bij verweerster, volgens Boerlage, opnieuw te bespreken. Ondanks de prijsafspraken heeft J geprobeerd om deze prijsverhogingen in de AGF markt door te voeren om zo ook eiseres een verhoging toe te kennen. De markt accepteerde dat, steeds volgens B niet, en J was genoodzaakt om eiseres aan zijn afspraak van vaste prijzen te houden. Eiseres bevestigde de prijzen per fax. J zou, volgens B, schriftelijk op deze nieuwe prijzen hebben gereageerd en nogmaals gewezen hebben op de gemaakte afspraken. J zou meerdere malen getracht hebben het probleem met eiseres te bespreken maar dhr. N was voor J niet bereikbaar. Omdat J de verhoging niet kon en hoefde te accepteren bracht eiseres, volgens B, de leveringen naar een minimum en stopte. Eiseres houdt voor dat met de verklaring van B geen rekening kan gehouden worden, vermits deze met ruzie bij haar is weggegaan.

De facturen met de nieuwe prijzen werden zonder protest ontvangen. Verweerster heeft in die periode diverse voorschotten in ronde bedragen in HFL te hebben betaald, naar zij voorhoudt omdat zij niet akkoord ging met de aangerekende prijzen.

Op 13 juni 00 faxte eiseres aan verweerster: *“Door een panne aan een produktiemachine is het ons niet mogelijk de eerder voorziene levertermijnen (zie lijst hieronder) na te komen. Concreet betekent dit dat wij voor u in week 24 en waarschijnlijk ook in week 25 geen verpakkingen kunnen leveren. Wij rekenen op uw begrip in deze uitzonderlijke situatie.”*

Op 26 juni 00 faxte de accountant van verweerster aan eiseres: *“Tot ons wendde zich onze cliënte J.V. B.V., gevestigd te Westmaas (Nederland), met het verzoek in het navolgende haar belangen te behartigen.*

Cliënte is met u een overeenkomst aangegaan tot koop en levering van zogenaamde plano's. Cliënte heeft echter tot haar spijt moeten constateren dat uw leveringen aanmerkelijke achterstanden oplopen. Door deze handelwijze is cliënte niet in staat haar afnemers tijdig te bedienen. Cliënte dreigt hierdoor relaties en derhalve omzet te verliezen. Bovendien kunnen afnemers van cliënte bederfelijke zaken, zoals groenten en dergelijke, ten gevolge van een tekort aan plano's in het geheel niet of niet tijdig verpakken. Cliënte dreigt thans voor door afnemers te lijden schade, aansprakelijk gesteld te worden.

Namens cliënte verzoeken wij u dringend, doch zonedig sommeren wij u, aan uw verplichtingen te voldoen en de achterstanden in leveringen aan cliënte op zeer korte termijn in te lopen en voor het overige leveringen tijdig te laten plaatsvinden.

Mocht u thans binnen afzienbare tijd niet aan dit verzoek van cliënte voldoen, dan zal cliënte zich genoodzaakt zien u voor alle door cliënte geleden schade, kosten en interest, alsmede gedeelde winsten aansprakelijk te stellen. Het hoeft geen betoog, dat alsdan deze schade aanzienlijk zal zijn en enige honderdduizenden guldens zal gaan belopen.

Cliënte vertrouwt er nochtans op dat u aan bovenvermelde sommatie gehoor zult geven en uw verplichtingen nadien naar behoren zult nakomen.”

Verweerster houdt voor op 23 september 00 een fax te hebben verstuurd aan eiseres met volgende inhoud: *“Naar aanleiding van ons gesprek van afgelopen week, en het telefoongesprek met de heer Boerlage over de betalingen hierbij het volgende:*

In het gesprek zijn we uitvoerig terug gekomen op de problemen van deze zomer, zoals niet leveren, prijsverhogingen enz. Al deze problemen hebben ons veel ergernis, geld en tijd gekost. Voor ons kan dit in de toekomst nog consequenties hebben namelijk dat klanten geen vertrouwen meer in ons hebben.

Al deze problemen zijn ook de reden dat wij +/- fl. 200.000,- achterhouden tot het moment dat u met een oplossing hiervoor komt”.

Verweerster dient ook hier te erkennen dat zij in de onmogelijkheid verkeert het bewijs van de verzending van deze fax bij te brengen.

www.ipr.be

www.dipr.be

Op 25 oktober 00 stelde de raadsman van eiseres aangetekend in gebreke tot betaling van in hoofdsom HFL 292.062,8 en een schadebeding van HFL 29.206,28 of in totaal HFL 321.269,08 of 5.943.478,- BEF.

Op 1 november 00 antwoordde de accountant van verweerster: *“Ter toelichting, uw cliënte en cliënte doen reeds geruime tijd zaken met elkaar. Echter, uw cliënte blijkt gedurende het seizoen regelmatig in gebreke tijdig te leveren, waardoor cliënte aanzienlijke schade lijdt. Cliënte heeft uw cliënte daar meerdere malen op gewezen. Ondergetekende heeft uw cliënte daarvan in kennis gesteld middels zijn schrijven, d.d. 26 juni 2000, waarvan u een kopie bijgesloten aantreft. Tot op heden heeft cliënte uw cliënte voor deze schade niet aansprakelijk willen stellen in verband met de voortdurende zakelijke relatie, echter behoudt zich dienaangaande uiteraard graag alle rechten voor.*

Voorts heeft cliënte middels de eveneens ingesloten telefax, d.d. 23 september 2000, uw cliënte uitgenodigd een oplossing aan te dragen voor de schade, welke cliënte lijdt ten gevolge de ontijdige leveringen. Uw cliënte heeft echter verkozen zich te hullen in stilzwijgen.

In laatstgenoemde telefax treft u tevens een opmerking aan over prijsverhogingen. Uw cliënte heeft cliënte een excessief bedrag wegens “prijsverhogingen” gefactureerd, zonder dat daarover voorafgaande overeenstemming tussen partijen werd bereikt. Bet behoeft dan ook geen betoog, dat cliënte niet gehouden is voormeld bedrag aan uw cliënte te voldoen.

Het spijt cliënte te moeten constateren, dat uw cliënte zich tot een advocaat heeft moeten wenden om een oplossing te bewerkstelligen. Te meer daar cliënte zich inspanningen heeft getroost om met uw cliënte in gesprek te geraken. Zo ook gisteren en vandaag heeft namens cliënte, de heer O, getracht met de heer N van uw cliënte tot een dialoog te komen. Ondanks toezeggingen zijdens uw cliënte weigert de heer N contact met de heer O op te nemen.

Gezien het voorgaande lijkt het ons zinnig, dat u uw cliënte, gezien haar positie, ervan overtuigt, dat een buitengerechtelijke oplossing i.c. het meest opportuun is en haar instrueert contact met cliënte op te nemen om de gerezen geschillen in goed overleg te beslechten. Cliënte heeft inmiddels als “confidence building measure” op 27 oktober 2000 een bedrag van fl. 151.297, 73 naar uw cliënte overgeboekt.”

Op 13 november 00 antwoordt de raadvrouw van eiseres aan de accountant van verweerster dat zij de gehele inhoud van de brief van 1 november 00 dient te protesteren. Zij stelt dat de gereclameerde factuur (facturen ?) in haar totaliteit is verschuldigd. Indien er al problemen in het verleden zouden geweest zijn tussen partijen dan zijn deze ontgensprekelijk opgelost. De facturen, waarvan betaling wordt gevorderd werden nooit geprotesteerd, zodat zij vordering zal instellen op basis van niet-geprotesteerde facturen voor de bevoegde rechtbank.

Volgens eiseres kwamen partijen nog samen en zou er beslist zijn dat alle openstaande facturen zouden betaald worden in ruil waarvoor eiseres interesten en schadebeding zou laten vallen. Verweerster ontkent dat en houdt voor dat dit blijkt uit het feit dat zij nadien slechts gedeeltelijke betalingen uitvoerde.

Op 29 november 00 betaalde verweerster nog HFL 100.000,00.

Eiseres deed nog een paar leveringen; de laatste factuur dateert van 23 december 01.

Op 8 februari 01 betaalde verweerster nog HFL 132.474,94 volgens haar, bestaande uit alle openstaande facturen, verminderd met de reeds betaalde voorschotten en de aangerekende prijzen.

Op 23 mei 01 ging eiseres dan over tot dagvaarding.

Verweerster houdt voor dat partijen op 11 december 01 te samen kwamen en dat eiseres daarbij erkende dat haar handelwijze in het verleden opzichts verweerster niet correct was geweest in verband met de prijsverhogingen en dat er overeengekomen werd de zaak met gesloten beurs te regelen. Eiseres ontkent dat.

Verweerster doet een tegeneis tot betaling van:

- meerprijs te betalen aan derde leveranciers U en A: €11.705,97
- stempelkosten, hetzij verloren investeringen ten bedrage van €16.265,84 en extra gemaakte stempelkosten ten bedrage van £ 9.612,88
- vergoeding voor verlies cliënteel en de extra inspanningen om haar klanten verder te beleveren, ex aequo et bono begroot op €6.806,70.

Beoordeling

Verweerster heeft op geen enkele wijze aannemelijk gemaakt dat partijen vóór of na dit geschil overeengekomen zijn de zaak af te sluiten met gesloten beurs.

1. Ten aanzien van de vordering laat verweerster gelden dat zij een overeenkomst had met eiseres waarbij de prijzen vast lagen voor een jaar, dat eiseres daarop eenzijdig is teruggekomen en dat zij daarmee nooit akkoord is gegaan. Eiseres daarentegen ontkent een dergelijk akkoord en houdt voor dat verweerster akkoord gegaan is met de prijzen zoals voorzien door haar fax van 6 juni 00. Vervolgens stelt verweerster dat er op een bepaald ogenblik laattijdig of niet werd geleverd waardoor schade ontstond en dat omwille van deze problematiek aan de relatie een einde werd gemaakt, waardoor bijkomende schade ontstond.

2. De rechtbank is reeds vroeger tot de bevinding gekomen dat ter zake het Weens Koopverdrag van toepassing is en partijen namen in die zin ook conclusies.

3. De vraag of de partijen een overeenkomst over een prijs voor een gans jaar hadden, wordt niet geregeld door de artikelen 54 tot 59 van het Weens Koopverdrag. Het bewijs van een overeenkomst en van de overeengekomen prijs kan volgens art. 11 in fine van het Weens Koopverdrag geleverd worden met alle bewijsmiddelen. Het bestaan van een overeenkomst kan aldus bewezen worden door getuigen, door de gedragingen van de partijen of door een factuur. De rechter blijft vrij om de bewijsvoering te appreciëren volgens zijn eigen recht: zo kan hij nog steeds meer gewicht toekennen aan een schriftelijk bewijs dan aan een getuigenverklaring. De bewijslast en bewijsprocedure moet hij aan de hand van zijn procesrecht regelen (Van Houtte H. "Algemene Bepalingen en Interpretatie" in Van Houtte

H., Erauw J. en Wautelet P. (eds.), Het Weens Koopverdrag, Intersentia, Antwerpen, 1997, p.69, randnummer 2.28).

4. Verweerster beroept zich op een gewoonte in de sector om de prijzen van verpakkingen voor een gans jaar vast te leggen. Een partij die aanvoert dat een gewoonte bestaat, moet het bestaan, de toepassingsvereisten en de inhoud van de gewoonte bewijzen (Van Houtte H., op. cit., p. 66, randnummer 2.22). Dat doet verweerster niet, behoudens met de enkele verklaring van B. Een verklaring van een voormalig vertegenwoordiger alleen bewijst een gewoonte naar het oordeel van de rechtbank niet.

5. Het enkele feit dat eiseres gedurende een half jaar de prijzen ongewijzigd heeft gehouden is geen vermoeden dat partijen een overeenkomst hadden om gedurende een jaar de prijzen ongewijzigd te houden.

6. Met de faxen van verweerster van 12 juni en 23 september 00 kan geen rekening worden gehouden, gezien hun verzending niet kan worden bewezen.

7. Het feit dat verweerster na 6 juni 00 slechts ronde bedragen in HFL op de bestaande schuld zou hebben afgekort is op zich geen aanwijzing dat zij niet akkoord ging met de nieuwe prijzen. De betalingen kunnen even goed verklaard worden door het feit dat verweerster het volledig bedrag van de facturen niet kon betalen.

8. Er blijft dus enkel de fax van eiseres van 6 juni 00 met de aankondiging van de prijsverhoging, zonder aangetoonde reactie van verweerster, en de facturen met de nieuwe prijzen, eveneens zonder reactie van verweerster tot de brief van de accountant van verweerster op 1 november 00. Het is verwonderlijk, indien er een gebrek aan overeenstemming zou geweest zijn over die prijzen en, zoals beweerd wordt, verweerster daaromtrent eiseres vruchteloos trachtte te spreken, daarvan met geen woord melding werd gemaakt in de ingebrekestelling van de accountant van verweerster van 26 juni 00. De eerste melding van een gebrek aan overeenstemming over de prijsverhogingen is er pas in het schrijven van de accountant van 1 november 00. Het is onbegrijpelijk dat verweerster gedurende bijna 5 maanden ongewijzigd doorging met bestellingen indien zij niet akkoord zou gegaan zijn met de aangerekende prijzen.

9. De stelling van verweerster wordt nochtans bevestigd door de verklaring van B. Het is vooreerst verwonderlijk dat verweerster niet aangeboden heeft deze te horen als getuige, en zich beperkt tot het bijbrengen van zijn geschreven verklaring. Blijkbaar spreekt verweerster eiseres niet tegen dat B bij eiseres is weggegaan met ruzie, zodat er twijfels kunnen rijzen bij de objectiviteit van zijn verklaring. Indien de rechtbank de verklaring B nochtans goed begrijpt, zou er een akkoord geweest zijn met verweerster in verband met de nieuwe prijzen, maar zou zij daar op teruggekomen zijn, toen de markt de verhogingen die zij op haar beurt wilde in rekening brengen, niet hebben geaccepteerd. Verweerster zou toen vruchteloos eiseres hebben willen bereiken. Indien dat laatste het geval was is het onbegrijpelijk dat verweerster geen aangetekende brief heeft gestuurd en (nogmaals) dat er over het gebrek aan overeenstemming over de prijs geen sprake is in de brief van haar accountant van 26 juni 00. De verklaring van B is in haar geheel zo gechargeerd in het voordeel van verweerster en

wordt verder door geen enkel ander objectief element bevestigd, dat de rechtbank er in haar geheel geen rekening mee kan houden.

10. Het eerste ogenblik waarop er sprake is van gebrek aan overeenstemming over de prijs is het schrijven van de accountant van 1 november 00, nadat eiseres een raadsman had ingeschakeld die ingebreke stelde omdat verweerster naliet te betalen. Dergelijke beweringen voor het eerst uiten nadat men in gebreke is gesteld is altijd als verdacht te aanzien.

11. De rechtbank besluit dan ook, in acht genomen art. 11 in fine Weens Koopverdrag, dat verweerster niet slaagt in haar bewijslast dat partijen een overeenkomst hadden voor een vaste prijs voor een jaar en dat eiseres aannemelijk maakt dat verweerster akkoord is gegaan met de nieuwe prijzen, zoals aangekondigd per 6 juni 00 en nadien protestloos doorgevoerd in opeenvolgende facturaties.

12. Het schrijven van de accountant van 26 juni 00 lijkt ook in strijd met de versie van B als zou eiseres de leveringen hebben teruggedraaid om verweerster onder druk te zetten om akkoord te gaan met haar nieuwe prijzen. Daarvan is er in het schrijven van de accountant geen sprake. Integendeel het schrijven lijkt gewoon een antwoord op de fax in verband met de panne van de productiemachine, waarvan eiseres verweerster berichtte op 13 juni 00. Het schrijven van de accountant houdt een ingebrekestelling in om de achterstand in de leveringen in te lopen en voor de toekomst de leveringen tijdig te laten verlopen. Er is geen enkele aanwijzing en er wordt niet aannemelijk gemaakt, dat eiseres die achterstand niet zou hebben ingelopen en daarna de leveringen niet op tijd zou hebben laten verlopen, minstens wordt daarvan geen melding meer gemaakt vóór 1 november 00. De brief van 26 juni 00 kan dan ook niet anders worden gelezen dan in deze zin dat, voor zo ver eiseres de achterstand zou inlopen en in de toekomst de leveringen tijdig zou laten plaats vinden, er geen schade zal zijn (“Cliënte dreigt hierdoor relaties en derhalve omzet te verliezen... Mocht U thans binnen afzienbare tijd niet aan dit verzoek van cliënte voldoen, dan zal cliënte zich genoodzaakt zien a voor alle door cliënten geleden schade, kosten en interest, alsmede gederfde winsten aansprakelijk te stellen... Tot op heden heeft cliënte uw cliënte voor deze schade niet aansprakelijk willen stellen in verband met de voortdurende zakelijke relatie, ...”). Een inbreuk op art. 33 van het Weens Koopverdrag, minstens dat daardoor schade zou zijn ontstaan is niet bewezen.

13. De eis is dus in principe gegrond; de tegeneis is ongegrond.

14. Eiseres vordert een hoofdsom van €56.846,37 en een schadebeding van €5.684,61. Ten onrechte stelt verweerster dat met de factuurvoorwaarden, die onder meer voorzien in het schadebeding, geen rekening kan gehouden worden omdat deze slechts opgedoken zijn na de contractssluiting. Hier kan dezelfde redenering worden aangehouden als deze die de rechtbank heeft voorgehouden, toen zij uitspraak deed over de internationale rechtsmacht van de Belgische rechtbanken (gelet op de veelvoud van de facturen en in acht genomen de regelmaat van de betrekkingen kan van eiseres niet verlangd worden dat zij aantoonde dat de algemene voorwaarden voor elke transactie worden medegedeeld). Overigens zou eiseres alleen op basis van art. 74 van het Weens Koopverdrag recht hebben op schadevergoeding, ook indien deze niet contractueel was voorzien. Eiseres heeft recht op 10 % van de hoofdsom als schadevergoeding.

Volgens verweerster is nochtans slechts HFL 123.549,53 verschuldigd, hetzij € 56.064,33. Partijen hebben bij de behandeling op 15 mei 02 geen uitleg kunnen verschaffen over dit verschil. Daartoe worden de debatten heropend. In afwachting komt alvast een vonnis tussen voor de hoofdsom van € 56.064,33 te verhogen met nalatigheidsinteressen à 10 % op 56.064,33 euro. van 25 oktober 00 tot de dag van algehele betaling, een schadevergoeding van €5.606,43 en de gerechtelijke interesten op 5.606, 43 euro.

De voorschriften van art. 2-30 tot 37 van de Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd.

OM DEZE REDENEN,

beslist de rechtbank, na beraadslaging, op tegenspraak, het vonnis van 30 januari 02 verder uitwerkend,

verklaart de eis toelaatbaar en alvast grotendeels gegrond, verklaart de tegeneis toelaatbaar, maar ongegrond, veroordeelt verweerster tot betaling aan eiseres van €56.064,33 te verhogen met nalatigheidsinteressen à 10 % op €56.064,33 van 25 oktober 00 tot de dag van algehele betaling, een schadevergoeding van €5.606,43 en de gerechtelijke interesten op E 5.606, 43 tot de datum van betaling,

heropent ambtshalve de debatten in verband met het overige van de vordering en stelt de zaak daartoe ter zitting van 25 september 02 om 10 h, behoudt de kosten voor, verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad ondanks alle verhaal en zonder borgstelling. (...)

